

ויזרע יצחק

שמיני עצרת שמחת תורה
הפטרה: "ויהי אחרי"
כב' תשרי תשס"ט

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ת"א	י"ם	ב"ש	חיפה
16:38	16:22	16:40	16:27
17:33	17:37	17:35	17:32
18:10	18:14	18:12	18:09

כניסת החג
 צאת החג
 רבנו תם

שמיני עצרת ושמחת תורה

שישו ושמחו בשמחת תורה, ותנו כבוד לתורה

"עצרת תהיה לכם" (במדבר כט' לה)

שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו ואינו חלק מחג הסוכות למרות שהם סמוכים. ומשום כך מברכין בו ברכת "שהחיינו". החג נקרא 'שמיני עצרת' משום הכתוב: "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" (במדבר כט' לה). לשון עצרת ככנים הנפטרים מאביהם, והוא אומר להם: "קשה עלי פרידתכם, עכבו עמי עוד יום אחד". פרוש אחר למאמר זה: "קשה עלי פרידתכם", קשה עלי הפירוד השורר בין היהודים. ומשום כך, על מנת להתגבר על הפירוד והמחלוקת, מנהג הוא שיתכנסו בשמיני עצרת חבורות חבורות וישמחו לבבם בכל טוב, כדי לבוא לידי התקרבות, לידי אהבה ואחוה.

"עצרת תהיה לכם" (במדבר כט' לה)

"לכם" בגימטריא = 90, כמנין "מים", לפיכך שואלים בו על המים.

"בזוג גידונים על הבמים" (ראש השנה טז.)

היה ראוי להזכיר גשמים בתפילת יום טוב הראשון של חג, אף על פי כן, אין מזכירין גבורות גשמים אלא משמיני עצרת ואילך. מדוע? אמרו חכמים: לפי שהטל שמבקשים עליו בפסח, סימן ברכה הוא לעולם תמיד, מתפללין על הטל שירד גם במועד, ואילו הגשמים אנו מבקשים עליהם שירדו בעונתם ולא שירדו בימי הסוכות. שהגשמים בחג - סימן קללה הם, לפי שאין יכולים לקיים מצות ישיבה בסוכה בשעה שהגשמים יורדים. והרי זה כאילו מראים לישראל מן השמים שאין מצותם מקובלת לפניו יתברך, וכאילו רמזו להם: אי אפשר בשימושכם. וכך אמרו חכמים במשנה: "משלו משל, למה הדבר דומה? לעבד שבא למזוג כוס לרבו - ושפך לו קיתון על פניו" (סוכה כח:). הואיל והגשמים בחג אינם סימן ברכה, לפיכך אין מזכירין אותם בתפילה עד שמיני עצרת. כיון שישראל יצאו מסוכותיהם ונכנסו לבתיהם ולמחרת משכימים ובאים לבתי כנסיותיהם להתפלל, מיד עורכים תפילה לפני הקדוש ברוך הוא, ומבקשים מלפניו שיפתח את אוצרו הטוב, את השמים, כדי שיפריחו את האדמה אשר תניב תנובתה ותתברך תבואתה.

"עישו ועבדו בשמחת תורה"

שמחה שבה צד אחד רק משמח עצמו והצד האחר מתהלך עצוב ונתון למרה שחורה, איננה שמחה נכונה. בשמחה אמיתית שני הצדדים, שני המחנות צריכים לשמוח. לא רק אתם צריכים לשמוח בתורה, אלא התורה צריכה גם לשמוח בכם.

"בהתאסף ראשי עם יזרע יצחק" (דברים ל"ג ה)

רבי נפתלי מרופשיץ היה מספר על מוסר השכל שלמד פעם מדו שיח שהיה לו עם יהודי פשוט, סבל במקצועו. פעם אחת ראה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, ששמח שמחה גדולה בשמחת תורה. שאלו רבי נפתלי: לשמחה זו מה היא עושה? מה לך ולשמחה זו? כמה תורה למדת בשנה זו שהנך שמח כל כך בשמחת תורה? ענהו היהודי בפשטות ובתמימות: רבי, אם ישנה שמחה אצל אחי, האם שמחתו אינה שמחתי ואינני צריך לשמוח אתו ביחד? אם אני בעצמי לא למדתי תורה, הנני שמח בשמחת אחי הרב, שכן זכה ולמד תורה.

לרפואת הר"ג מרדכי צמח אליהו בן מזל טוב שליט"א בתוך שאר חולי עמו ישראל

לקבלת העלון ישירות לתיבת הדואר האלקטרוני שלך, נא שלח מייל לכתובת זו : yosbh1@gmail.com

העלון מוקדש לע"ג

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה

אין לעיין בעלון בשעת חתמלא

נא לשמור על קדושת הגליון

הגיגים מפרשת "וזאת הברכה"

"תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" (דברים ל"ג ד)

מבואר בתלמוד: "תנו רבנן: קטן היודע לדבר, אביו מלמדו תורה, מאי היא? אמר רב המנונא: תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" (סוכה מב). ולא נתבאר מדוע נבחר דוקא פסוק זה להיות ראשית לימוד התורה של ילד בישראל ולא פסוקים אחרים שמתאימים גם כן כמו למשל: "הואיל משה באר את התורה", או "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" וכדומה? אפשר לומר, שמכל הפסוקים האחרים ניתן ללמוד שרק גדולים היודעים ומבינים מה שלומדים מחוייבים בלמוד תורה, ואילו הקטנים, שאינם מבינים, פטורים מלימוד התורה עד שיגדלו, לכן מביאה הגמרא פסוק זה שממנו לומדים שהתורה היא מורשה, וכמו שבירושה זוכים גם בנים קטנים ביחד עם הבנים הגדולים, כך לימוד התורה, חיובה על הקטנים הוא כמו על הגדולים.

(תוספת ברכה)

"תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב" (דברים ל"ג ד)

היחיד כשלעצמו אינו יכול לקיים את כל המצוות שבתורה שכן ישנן מצוות שאינן נוהגות אלא אצל כהנים, לוויים, מלך וכיוצא בזה, אולם בזמן שישראל כולם מלוכדים כאיש אחד, ומחבבים איש את רעהו, אזי נחשבים כולם לגוף אחד, וממילא כשיהודי מקיים מצוה מסויימת נחשב כאילו כל ישראל קיימה. וזהו שאמר הכתוב "תורה" - שש מאות ואחת עשרה מצוות כמנין "תורה" אשר "צוה לנו משה" (שתי מצוות "אנכי ה'" ו"לא יהיה לך" נאמרו מפי השם יתברך עצמו. ומשה ציווה לנו רק תרי"א מצוות) לא יוכלו להיות לנו ל"מורשה" נצחית, ולא נוכל לקיים את כולן, אלא אם כן תהיה "קהלת יעקב" שיהיו ישראל כולם מלוכדים כגוף אחד.

(כתב סופר)

"יזוי ראובן ואל ימות" (דברים ל"ג ו)

משה בירך את ראובן בחיים "יחי ראובן ואל ימות" ולא מצאנו ברכה זו בשאר השבטים? אלא שבכבוד אב כתיב: "למען יאריכון ימיו" (שמות כ"י ב), ומכלל הן אתה שומע לאו, וראובן שציער את יעקב בענין בלהה, כפי שנראה מהתוכחה שלו "פחו כמים אל תותר... אז חללת יצועי עלה" (בראשית מט ד), לכן היה נצרך לברכת החיים. (תוספת ברכה)

"ידיד ה' ישכון לבטוח עליו זופף עליו כל היום" (דברים ל"ג יב)

אמר הרב אברהם יצחק הכהן קוק: ספרי המוסר מלמדים אותנו שלא יהיה אדם מתחבר עם איש, יתר על המידה, משום שחברות קרובה מדי, סופה שנעשים שונאים זה לזה. גם שלמה המלך מזהירנו: "הוקר רגליך מבית רעך" (משלי כה: י). אבל ישנו ידיד אחד, שאפשר לסמוך על רעותו, ואפשר להתחבר עמו כל הימים: "ידיד ה' ישכון לבטוח עליו, חופף עליו כל היום".

"ויבכו בני ישראל" (דברים ל"ד ז)

במיתת אהרון נאמר "כל בית ישראל" (במדבר כ"י ט) ההסבר הוא שמיתת אהרון הכהן באה בהפתעה על עם ישראל הם לא ציפו לה (המדרש אומר שאפילו לא האמינו למשה כשירד עם אלעזר מהר ההר עד שנעשה נס וראו את מיתתו) ומוות פתאומי יעורר כל לב לפתוח מקור דמעת עינו לכן בכו "כל בית ישראל", מה שאין כן אצל משה שידעו את יום מותו, שהרי משה הודיע להם בדבריו ותוכחותיו, לא הופתעו ולכן לא בכו כולם. ("אור החיים" הקדוש)

"ויקבר אתו בציא בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה" (דברים ל"ד ו)

ומפני מה נקבר משה מול בית פעור? לכפר על מעשה פעור, שבכל שנה באותו פרק זמן שחטאו בני ישראל בכנות מואב עולה בית פעור למעלה לקטרג ולהזכיר את העון. וכשהוא רואה את קברו של משה מיד חוזר ושוקע. ומפני טעם זה לא נודע מקום קברתו של משה, שבכל מקום שבו יעלה בית פעור לקטרג שם יופיע קברו של משה להגן.

"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (דברים ל"ד י)

"בישראל לא קם אבל באומות העולם קם ואיזה זה בלעם בן בעור" (ילקוט שמעוני תחקסו)

בין משה לבין בלעם היה הבדל עצום ולמרות זאת שניהם ידעו את השעה של ה', משה ניצל זאת לברך את ישראל, ולעומת זאת בלעם ניצל שעה זו להחטיא ולקלל את ישראל. לשניהם ניתנה נבואה אך כל אחד מהם ניצל זכות זו לכוון אחר אחד לאור ואחד לחושך, ומכאן אנו לומדים מוסר השכל גדול, שני אנשים יכולים לקבל סיעתא דשמיא במידה שווה אך לנצל אותה באופן שונה, האחד יכול להגיע לדרגות רוחניות גדולות יותר, והשני ירד לשפל המדרגה. ישנם אנשים שחושבים שמיום היוולדו של האדם נקבע לו מראש להיות צדיק או רשע, ובכך אינם מתאמצים יתר על המידה, אך ראוי לציין שלכל אדם ניתנה האפשרות להיות צדיק כמשה או רשע כבלעם והבחירה היא בידושל האדם.

הארות והערות ניתן להפנות לבן חמו יוסף 052-3268315 yosbh1@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו יום ששי - 14:00. בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב